

СЕКЦІЯ 7

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Дурович Анастасія Андріївна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОБМЕЖЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ У ВІДВІДУВАННІ ГРАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА УЧАСТІ В АЗАРТНИХ ІГРАХ: НОВЕЛА ЦПК

У положеннях Конституції України проголошено, що забезпечення прав і свобод громадян України є вищою метою держави, ніхто не може бути примушений до виконання обов'язків, не передбачених Конституцією України або відмови від своїх прав. Проте, в сучасних реаліях повага та дотримання прав і свобод особистості не виключає ситуацій, в яких державі необхідно вжити заходів для охорони людської гідності особистості, гідного способу життя та поведінки в суспільстві, запроваджуючи різні обмеження, у тому числі щодо відвідування гральних закладів, віртуальних, а також безпосередньої участі в азартних іграх, що пов'язано зі стрімким розвитком грального бізнесу в країні.

Організація азартних ігор визначається як вид підприємницької діяльності. Підприємництво – самостійна, ініціативна діяльність громадян та юридичних осіб, спрямована на отримання прибутку шляхом використання майна, виробництва, продажу товарів, виконання робіт, надання послуг, заснована на праві приватної власності (приватне підприємництво) чи прав і господарського відання чи оперативного управління державного підприємства (державне підприємство). Іншими словами, гральний бізнес – це легальний спосіб заробляти гроші шляхом експлуатації феномена гри [1].

Організація азартних ігор містить ознаку, що володіє яскраво вираженим негативним забарвленням – це здатність розвивати у деяких осіб патологічну пристрасть до азартної гри – ігроманію. Дане явище називають ще лудоманією. Якщо у більшості людей участь

у азартній грі є епізодичною розвагою з переживанням гострих відчуттів виду небезпеки програшу, то деякі люди втягуються в цей процес, втрачаючи над собою контроль. В результаті азартна гра стає джерелом неприємностей не лише для самого гравця, але й для його родини, оскільки деякі члени суспільства внаслідок захворювання ігроманії можуть залишитися без засобів для існування, опинитися в ситуації соціальної дезадаптації.

Тому, 14 липня 2020 року був прийнятий Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор», відповідно до якого в Цивільний процесуальний кодекс України була включена нова категорія справ окремого провадження – обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх [2].

Відповідно до ст. 300² ЦПК України, заява про обмеження громадянина відвідування гральних закладів та участі в азартних іграх повинна подаватися до суду за місцем проживання (перебування) даного громадянина членами сім'ї першого ступеня споріднення або законними представниками такої особи [2].

У ст. 300³ зазначено те, що у заяві про обмеження громадянина у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх повинні міститися тільки ті обставини, які доводитимуть, що громадянин внаслідок участі в азартних іграх ставить себе та (або) свою сім'ю у тяжке матеріальне становище [2].

У пунктах вищезгаданої статті до таких підстав законодавець відносить:

1) перевищення витрат на гру над особистими доходами особи, що призводить до того, що особа та її сім'я опиняється у скрутному матеріальному становищі;

2) якщо у особи є боргові зобов'язання, сума яких перевищує 100 прожиткових мінімумів доходів громадян;

3) якщо особа не сплачує аліменти впродовж більше трьох місяців;

4) якщо особа чи члени її сім'ї одержують житлову субсидію або мають пільги щодо плати житлово – комунальних послуг;

5) скрутне матеріальне становище не тільки особи та членів її сім'ї, але й осіб, які за законом знаходяться на утриманні такої особи [2].

Згідно ст. 300⁴ і 300⁵, справу про обмеження громадянина у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх суд розглядає з обов'язковою участю самого громадянина та заявника. Якщо з причин, визнаних судом неповажними, громадянин не з'явиться на судове засідання, він може бути за ухвалою суду підданий приводу [2].

Строк обмеження громадянина у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх починається з дати набрання законної сили рішенням суду. Копія рішення суду, що набрало законної сили, щодо обмеження громадянина у відвідуванні гральних закладів та участі у азартних іграх видається судом заявнику, також відправляється до органу державного регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор та є підставою для внесення в установленому порядку відомостей про громадянина до переліку фізичних осіб, обмежених у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх.

Дискусійним питанням в процесі розгляду зазначеної категорії справ є строк, протягом якого буде діяти обмеження особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх, що встановлюється судовим рішенням. Як, правило, він не може бути меншим від строку, встановленого Законом України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор», який становить шість місяців та не більше трьох років [3].

Слід зазначити, що на суд покладене повноваження, яке полягає у своєчасному наданні органу державного регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор рішення по даній справі для того, щоб внести дані про особу, стосовно якої встановлюється обмеження, до Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх [3].

Отже, слід зазначити про те, що нині Україна лише вступила на шлях до реально діючого державно – правового регулювання з організації азартних ігор та участі у них. Внесення змін в цивільне процесуальне законодавство шляхом доповнення Глави 2¹ є безперечно

позитивним аспектом регулювання залученості осіб до участі в азартних іграх. Але, в той же час, проведений аналіз показує, що є ряд прогалин і неточностей в законодавстві, які вкрай важливо, але необхідно усунути.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16. 01. 2003 р. № 435-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 14. 11. 2021).
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18. 03. 2004 р. № 1618-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 15. 11. 2021).
3. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14. 07. 2020 р. № 768-IX. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#n1034> (дата звернення: 14. 11. 2021).

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Волкова Н. В.

Іванова Анастасія Вікторівна

*студентка 3-го курсу Юридичного фахового коледжу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СПІВУЧАСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процесуальну співучасть можна визначити як обумовлену нормами матеріального права множинність осіб, що беруть участь в цивільному процесі на тій чи іншій стороні, у зв'язку з передбаченим чинним законодавством права або обов'язку на таку участь [1, с. 56]. Існує декілька критеріїв класифікації процесуальної співучасті, зокрема, за ступенем обов'язковості: факультативна (тобто така, що виникає за розсудом суду) та обов'язкова (виникає тоді, коли характер спірних матеріальних правовідносин такий, що питання пов'язані із правами та обов'язками суб'єктів таких правовідносин неможливо вирішити за відсутності інших суб'єктів таких відносин). Метою цієї роботи є дослідження обов'язкового виду співучасті.